

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

O sodnijskih „preiskavah“ dogodeb pri volitvah za kranjsko kupčijsko zbornico nekaj.

Sodnijske preiskave so, kakor smo že poročali, v nekem dopisu iz Ljubljane, vstavljene po ukazu deželne sodnije. Kaj mi mislimo o tem, to smo že povedali; danes bi tedaj ne imeli onemu dopisu nič dostaviti, ko bi bili gotovi, da so ustavljene vse preiskave, tedaj tudi one, v ktere so Slovenci zapleteni. Toda tega pa si nismo gotovi, kajti zvedeli smo nedavno, da je učitelj gosp. Stanonik v Črnomlju vpleten v tako preiskavo in da dozdej še ne ve, ali se ta preiskava nadaljuje, ali se je ustavila, enako preiskavam zoper nemčurje, beriče itd.

Državni pravdnik je tožil g. Stanonika, češ, da je s silo branil uradniku pri spolnovanju uradnega posla (gewaltsame Verhinderung einer Amtshandlung), in viša sodnija v Gradcu je tej tožbi pritrdila. Kaj pa je gosp. Stanonik storil, da je prišel v tako preiskavo, ktere nasledek je bil med drugimi brž ta, da so mu pošto vzeli? Dogodba je že sicer obče znana, a vendar naj bo v kratkem tu ponovljena.

Ko so se vršile volitve za kupčijsko zbornico, zvé g. Stanonik, da nek uradnik raznaša volilne liste in nabira podpise na-nje. Podá se za njim in dobro vedoč za postavu, ki veli, da se morajo volilni listi po županih raznašati, mu jih uzame. Zato ga je zatožil državni pravdnik, da je branil uradniku pri spolnovanju uradnega posla!! Vsak človek, ni treba da bi bil jurist, pa bo brž spoznal, da je taka tožba kruljeva. Kako li se more opravičiti ali vtemeljiti? Je mar raznašanje volilnih listov uraden posel? Gotovo ne, kajti dotična

postavu velevala, da županije imajo razdeliti volilne liste. Tu je tedaj le dvojno mogoče. Dotični uradnik je prišel kot uradnik; po tem pa ni imel pravice raznašati listov in nabirati podpisov; ker je pa to delal, ni opravljal nikakoršnega uradniškega posla, toraj mu nihče ni mogel braniti opravljanja ga. Če je pa prišel kot agitator nemčurske stranke, potem ni prišel po uradnem poslu, kajti mi še zmiraj mislimo, da agitacije pri volitvah ne spadajo med opravila in dolžnosti c. k. uradnikov. Gosp. Stanonik je tedaj uzel na vsak način — do tega sklepa nas je prignala zdrava pamet — volilne liste nemčurskemu agitatorju. Da je bil ta ravno uradnik, to tu ničesar ne odloči. Tedaj gosp. Stanonik ni mogel nikakor ovirati ali celo zabraniti uradnega poslovanja. Drugače bi bilo — se vé, da — če državni pravdnik, misli, da je vse, kar uradnik počenja in uganja, uraden posel; toda potem bi n. pr. tudi krčmar, ki ne bi hotel uradniku pijače na upanje dati, zaviral ga pri spolnovanju uradnega posla. To je naša misel, mogoče, da ni tako prava in logična, kakor misel državnega pravdnika.

Do te misli pa, da bi bili nemčurski agitatorji varovani, enako c. k. uradnikom, po posehni in ostrejši postavi, — do te misli se mi vkljub vsem skušnjam, vseh čudnih dogodb, kar smo jih doživeli, vendar še ne moremo dospeti; kajti ko bi to bilo, potem — — no, nasledkov si zapisati ne upamo.

In vendar je višja sodnija odobrila tožbo novomeškega državnega pravdnika.

Ali je zdaj tudi ta preiskava ustavljena, ali še traja naprej, tega ne vemo še zdaj. Če pa dozori do javne obravnave pred sodniki ali celo morda pred porotniki, utegnejo tisti, ki so ukazali druge preiskave, priti v veliko za-

drego. Po javni obravnavi bo gotovo po pričah, ki jih bo zatoženec sodniji naznanil, prišlo marsikaj na dan, česar javna pravica v podobi državnega pravdnika ne bo mogla prezirati. Tako se zna primeriti, da se bodo preiskave, ki so zdaj ustavljene, morale z novega pričeti, kajti pravica in kazenska postavu zahtevate, da se za hudodelstvom in hudodelnikom sledi, brž ko se za eno ali drugo zvé. To mogočnost bo menda tudi slavna sodnija sprevidela in morda ustavila preiskavo zoper narodnjaka g. Stanonika, kajti nemogoče se nam zdi, da bi se zaradi istega pregreška ta preganjal, a stotine drugih pri miru puščalo. Pred pravico bi imeli vsi enaki biti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. julija.

Avstrijske dežele.

V vojaških krogih je, kakor se z Dunaja poroča Germaniji, veliko nevoljo zbudil deželni poveljnik ogerski, baron Edelsheim-Gyulai, ki je bil ne zmenivši se za §. 58 novega službenega reda zapovedal, da je vsa posadka požunska na praznik sv. apostolov Petra in Pavla od 5. ure zjutraj do 3. ure popoldne imela vojaške vaje. Prejšnji poveljnik grof H u y n, kterege so liberalci boje zaradi ultramontanstva hudo napadali, bil je zaradi svoje prijaznosti in dobrotljivosti jako priljubljen pri prostih vojakihi pa tudi pri častnikih, ki so se ponašali, da niso ultramontanci. Nad protestantom Edelsheimom pa se skoro pri vsaki priliki hudo pritožujejo. Hočejo-li, pravijo, siloma zatreti dobri duh avstrijske vojne? Hočejo-li vnanji kulturoborbeci (baron Edelsheim je eden izmed njih) spriditi tudi avstrijsko vojno? Razkačenost ogerskih

Hanani,

ali

poslednje dni v Jeruzalemu.

(Spisal E. Guenot — poslovenil F. Jaroslav.)

(Dalje.)

XXI.

Jeruzalem razvaljen.

Dolgo in krvavo so se bili Rimci in Judje, preden je Tit tudi tretje obzidje preskočil in osvojil grad Antonijo, ki je bil z neko lopo s tempeljnomo zvezan. Pod Titovim osebnim vodstvom se je vojska valila naprej v mesto nadjaje da takoj po prvem navalu osvoji tempelj. Ali pri vratih, skozi ktere se je hodilo v tempelj pogonov, vnelo se je tako klanje, kakoršnih je bilo malo v svetovnej zgodovini: od treh zjutraj pa do poldne so se nepremično klali, in naposled so se morali Rimci umakniti v Antonijo. Še en pot prigovarjal je Jožef Flavij Janezu. „Božje je mesto“, odgovoril je Jud, „jaz se ne plašim nasprotnika“. Izbrana

četa rimska pod načelništvom Cereala poskušala je nov napad, ki pa je le ponovil strahovito klanje, a nič odločil.

Isto tako brezuspešen bil je naval Judov na oljske gori. Severozahodno dvorano tempeljna so sami popalili, da je ni dobil nasprotnik v roke. Vsak dan in za vsako kamenje so se sprijeli in klali, ogenj in meč, lakota in kuga so se tako rekoč skušali, kateri hoče več ljudi pogubiti. V burnih tistih dneh dogodil se je najgroznejši dogodek, ki ga popisuje Jožef Flavij v svojih knjigah: neka mati je zaklala in jedla lastno dete. Tit čuvši to grozovitnost, zakolne se, da nikdar več neče obsevati solnce mesta, v katerem se je prigodila tolika nečlovečnost.

Tiste dni so nehala darovanja v tempeljno.

Med tem so se vzdigale nove priprave rimske, stenolomi so na novo pričeli svoj posel in vojaki so prislanjali lestvice na obzidje, ali vse zastoj. Na vse zadnje tudi Tita mine potrpljenje in zaukaže ogenj zanetiti pred vrati.

Kmalom se začno topiti srebrne in zlate plošče, ogenj se brzo razliva na okrog in požrešno pokončava dvorane. Da bi vsaj tempelj, to čudovito krasno poslopje, ohranil cesarstvu, veli Tit drugi dan gasiti. Ali nič več ni mogel brzdati vojakov, ktere sta lakomnost in osveta drvila naprej. Ob novem navalu so pridrli Rimci do pravega tempeljna, sedaj je napačil važni in odločivni trenutek. Neki vojak vrže gorečo baklo skozi okno v tempelj; bakla zapali, plamen se obližne, izbruhne, — in obleženci milo zavjajo. Nobena človeška moč, nobena veljava ni mogla ustaviti uničevanja. Zastoj je Tit prihitel in veleval, niti vabilne besede niti groze niso mogle ukrotiti besnosti legij, ktere nikogar niso slušale, nego v enomer kričale: „Palimo, palimo!“ Tega prizora pero ne more pisati.

Radostni krik zmagačev pa milo javkanje obležencev pojilo se je v velikanski in grozoviti vrišč, ki se je dalječ okrog razlegal. Po stopnjicah oltarjevih je tekla kri 6000 po-

posadek proti najvišjemu svojemu poveljniku je lahko umevna, ako se pomisli, da jih brez ozira na človekoljublje sili vsaki dan od 5. do 12. ure pri najhujši vročini vaditi se in marširati, dasi se morajo postavno v hudi vročini vaje ob 10. uri dopoldne že končati, po okoliščinah tudi čisto opustiti. Baron Edelsheim pa je bil zaukazal, da so morali požunski vojaki v plaščih in popolno adjustirani pri vročini 28° Reamur od 5. ure zjutraj do 3. ure popoldne vaditi se. Pač je bil tudi on sam nazoč, a malo jih je tako krepke postave, kakor baron Edelsheim, in še manj jih je tako premožnih, da bi si zamogli po končanih vajih tako postreči, kakor on. Mnogo vojakov je bilo zaradi vročine opešalo in zbolelo. V Sibirju so se nekemu majorju med vojaškimi vajami prehude vročine vneli možgani in se je mrtev zgrudil s konja. Pravijo, da baronu Edelsheimu nihče ne sme nič reči, ker je pri cesarju jako priljubljen. Pa gotovo bodo o njem drugače sodili, če jim na uho pridejo požunske vaje na praznik sv. Petra in Pavla!

Iz Gradea se nam poroča, da c. namestnik K ü b e c k, ki biva v Marijinih topličah na Českem, več ne prevzame vodstva štajarske deželne vlade, ampak da bode na odpuštu, dokler mu vlada ne preskrbi primerne druge službe. Sorodniki dunajskega c. namestnika jako želé, da bi baron Konrad z Dunaja prišel za namestnika v Gradec, kar pa ni verjetno, da bi storil, ker je namestništvo dunajsko veliko imenitnejše nego graško. Pravijo, da si tudi dva poslanca jako prizadevata za namestništvo štajarsko, pa se bosta najbrže obrisala oba.

Brunski delavci so bili te dni pri županu, ki jih pa ni kaj prijazno sprejel ter prigovarjal jim, da naj gredo delat. Od župana je šla deputacija k namestniku, ki je dovolil, da se smejo delavci k razgovorom shajati zunaj mesta ter v gručah zgovarjati se, nikakor pa ni hotel dovoliti, da bi kdo smel k vsem skupaj govoriti. Pomanjkanje pri delavcih je čedalje večje in če se v kratkem s tovarnarji ne porazume, utegnejo se nerodnosti goditi.

Iz Hercegovine se poroča, da so se kristjani vzdignli zoper Turke. Žene pa otroke so poslali v Metkoviče v Dalmaciji, sami pa so se vtaborili ter Turke, ki so jih bili napadli, po hudem boju neki vrgli nazaj. Druga poročila pa pravijo, da upor ni tako silen, ampak da se je le pri poravnanju Neretve vnel neki prepir. Kaj in kako je, se klanih ljudi, moških, ženskih, brez razločka, kateri so menili, da v svetišče sovražnik ne bo pridrl. Ali v svetišču in presvetišču divjala je smrt, ktereje se je pridružil tudi požar, da je dopolnil grozovito delo. Vsa gora postala je ena velikanska ognjena grmada, presunljivo javkanje je odmevalo po dolinah in višinah, javkanje onih, kateri so doživeli razdjanje. Lažnjivi preroki so ostali na sramoti. kajti napočila je ona strahovita doba, katero je bil prej napovedal od Judov zavrženi Mesija, in v ktereje naj porekó goram: „padite na nas“, in gričem: „pokrite nas!“

Tempelj bil je razvaljen. Jehova ni učinil čudeža, ki se ga je bilo ljudstvom nadejalo. Uporniki so se še vedno upirali v gorenjem mestu, tudi Tit je še vedno nudil milost. Besnost vstajnikov se je polagoma hladila, vsa sila je omagala. Ko se je vsul kos tretjega obzidja in so se zmajali utrjeni stolpi, razpršili so se branitelji. Rimci so brzo naskočili obzidje Davidovega mesta in zasadili svoje zastave.

mora v kratkem zvedeti. Čisto brez nič pa ni, sicer bi ne bilo treba iz Trsta tje poslati kano-nirske ladjice „Krke“ z dvema kompanijama vojakov.

Na Ogerskem so bile 10. t. m. volitve končane, le v nekterih krajih bode treba še ožjih volitev. Večina izvoljencev je liberalna, kouservativna in narodna stranka boste jako majhni. Znani voditelj srbske omladine Miletić je v svojem dosedanem volilnem okraju propadel proti zmernejšemu J. Babiću. Tudi v Veliki Kikindi izvoljen je Neomladinec Sabvoljevič. V Novem Sadu izvoljen je N e m e c H i e r s c h, v Zomboru N e m e c Z e d l e r!!

Vnanje države.

Pruskemu kraljeviču vrnivšemu se z Dunaja bi se bila kmalo pripetila velika nesreča. Železnični vlak namreč je pri Hanzu na Gornjem Avstrijskem zadel ob neki težen vlak; pa popotnikom se ni zgodilo nič hudega, le nektare osebe so si nekoliko odrle kožo. Pač pa je neki delavec prišel pod težen vlak ter je bil mahoma mrtev. Kriva te nesreče sta čuvaj, ki tira ni bil prav premaknil, pa vradnik, ki ima nadzorovati prihajajoče železnične vlake. Kupčijski minister je glavnemu vodju naročil reč strogo preiskovati in kaznovati. — Vlada, ki ji že odstavila škofa Ledohovskega pa Martina in tudi proti Försterju že pričela sodnijsko preiskavo, se je zdaj spravila tudi nad škofa monastirskega, g. Brinkmanna. Če bode bismarkovstvo še dolgo trpelo, pridejo polagoma vsi škofje na vrsto.

„Kuryer Poznanski“ poroča, da so škofi dovolili vernikom vdeležiti se volitev novih cerkvenih predstojništev.

Na Bavarskem so tudi škof augsburški in vireburški pa stolni kapitel bamberski izdali pastirske liste, v katerih vernim priporočajo, da naj se vsi 15. t. m. volitve vdeležijo ter volijo poštene zastopnike. Vireburški škof med drugim piše: „Noben glas naše stranke se ne sme zgubiti, noben katoličan, ki ima volilno pravico, se 15. t. m. pri volilni mizi ne sme pogrešati, nobeno še tako nujno delo, nobena neugodnost, nobena še tako velika dalja od volilnega kraja, noben ozir katoličanom ne sme braniti voliti mož svojega zaupanja. Nobena omenjena reč ga pred njegovo vestjo ne more opravičiti, če s svojo zanikarnostjo ali strahljivostjo sveti reči svoje stranke kak glas odtegne, ali celo nasprotni stranki pripomore k zmagi.“ Liberalce ta list strašno peče, in

Vojaki so viharno zaploskali in zapeli zmago-slavno pesem. Boj bil je končan. Dne 2. septembra 70. l. po Kristusu obsevalo je solnce osmojene razvaline mesta jeruzalemskega. —

Ko so na povelje Titovo plenili in palili po dolnjem mestu, pridrli so tudi v Jonadabovo hišo in jo zažgali. Stari Farizejec ni mogel dovolj zgodaj ubežati, služabniki pa so ga zapustili in pobegnili. Pri oknu stojé sta Jonadab in Salomit kot dva obupnika vpila in prosila, da bi ju kdo otel ognja, ali nihče ju ni porajtal. Naposled sta se brezvestna zgrudila na tla.

Zavedši se ležala sta v prostornem šotoru in okrog nju so stali rimski vojaki. Jonadab zaječi, isto tako žena njegova, ki se je zvijala zbog bolečih opeklin.

„Kako sva prišla le-sem?“ vpraša Jonadab. „Le una junaška moža sta vaju otela“, odgovori Emilij kazaje Hananija in Daniela.

Farizejec omolkne opazivši kristijana obvezana zbog opeklin.

vlada je konfiscirala vse časnike, ki so ta list objavili.

Sprava med Rusko in rimskim sedežem vrlo napreduje; ruska vlada je izrekla, da hoče tudi v notranje kraje pregnanega ploškega škofa Popiela, ki ni hotel pripoznati petrograške sinode, poklicati nazaj, ako mu papež podelé drugo škofijo. Rimski dopisnik „Kurjera Pozn.“ 6. t. m. telegrafično poroča, da se je to zgodilo in da so papež Popiela imenovali za škofa kališkega. Zopet se tedaj ponavlja čudna prikazen, da drugoverci in razkolniki pospešujejo prizadevanje katoliške cerkve, katero v mnogih krajih in državah njeni lastni otroci zatirajo! — Iz Volinije se „Zsasu“ poroča, da so se v nekterih krajih Ukrajne kmetje uprli in da hočejo grajščakom vzeti siloma še več zemlje, kakor so je že dobili.

Izvirni dopisi.

Iz Dolenjskega. 7. julija. Pred nekoliko leti sedi v neki gostilni v Št. Vidu nad Ljubljano znan rodoljub. Pridruži se mu tujec, po zunanem soditi, rokodelec. Pri kozarcu dobrega vinca se o marsičem pogovarjata, poslednjič prideta na pred kratkim končane volitve za deželni zbor kranjski. Hitro spozna rodoljub, kakšne barve je tujec, ki z nekim ponosom reče: „Mi Tržičani smo pri zadnji volitvi liberalca volili. Rodoljub misli, da ima opraviti s človekom, ki zapeljan od drugih trobi v liberalni rog, znabiti ne vedoč, kaj dela, ga vpraša: „Povejte mi, kaj pa je to liberalci?“ Vprašanemu malo vroče postane, a hitro si pomaga iz zadrege in se odreže: „Liberalce je liberalce.“

Te resnične dogodbe sem se spomnil, ko sem pred kratkim potujoč po Dolenjskem zvedel sledečo tudi resnično. Prijatelj mi je pripovedoval: V našem kraju ni veliko nemčurjev, a kolikor jih je, ti so silni in predrzni. Eden teh pride za krstnega botra. Rodila ga je slovenska mati, na slovenski zemlji, šolal se je v slovenskih šolah, živi med Slovenci in mu slovenski kruhek dobro diši, je pa sam velik nemčur. Ker je pa nemčur nekaj nenaravnega, se rado zgodi, da se nemčur s svojim nemčurstvom tudi speče, kakor se je tudi temu pripetilo. Nemčurški boter reče duhovnu: „Ich bitte deutsch zu taufen.“ Duhoven stavi prvo vprašanje, nemško; nič odgovora. Stavi drugo, tretje vprašanje, vse tiho. Nemčurški boter v svoji nevednosti ni znal kaj odgovoriti, slovenska botra pa ni razumela,

„Da, tako je“, pritrđi Karin. „Njima se zahvalita, da še živita, da-si sta ju vedno črtila in neusmiljeno pregnajala. A za vse to sta onadva lastno življenje v nevarnost postavila, da sta vaju otela pogina.“

Jonadaba bilo je sram zbog toliko darežljivosti in potrpežljivosti, počasi se je obrnil proti kristijanoma in se jima jecljuje zahvaljeval, Salomit pa je molčala in mižala, kajti ljubezen zaničevanih in črtenih Galilejcev jo je prevzela tako, da ni vedela, kaj bi rekla.

Rimski zdravnik je prišel pogledat bolnika, povedal je, da Salomit več ne bode vstala. Žena je molčé sprejela trpke besede. Edina milost božja jej je še pomagala, žena namreč je svoje grešno življenje spoznala in se voljno udala v neogibljivo osodo.

Radostna sta Hanani in Daniel zagotavljala, da jej odpuščata vse krivice, ktere jima je bila načinila. Hanani jo je tudi krstil, in po noči je umrla. (Konec prih.)

kaj duhoven vpraša. Pri tretjem vprašanji pa se botra oglasi in reče: „Gospod, prosim, naj raji po kranjsko.“ Krstim naprej slovensko prašaje, botra je lepo slovensko odgovarjala, nemčurski boter se ni oglašil. Miloval sem ga v srcu. Mogoče, da ga je bilo sram, pa nemčur je nemčur in „Brencelj“ pravi, da je nemčurja toliko sram, kakor neke domače živali strah.

Iz Maribora, 6. julija. (Nove cerkvene postave.) Po malem se bomo menda privadili postavnim in drugim sponam nove, avstrijske državne katoliške cerkve. Kakor modri patrijarh na Dunaji pokima, tako mu odkimavljajo že večidel vsi škofi in duhovniki. Mir in pokoj bodi državnej cerkvi in njenim paragrafom pokorenje in češčenje. Ako pa kdo poreče, da katoličanstvo kvar trpi, ta vé, da kardinal Rauscher je izpovedal in zagotovil v svojem „Volksfreund“, „da nove verske postave niso prehude.“ No, in če kdo ugovarja, da župniki in kaplani v sedanjih šolah ne morejo vspešno in v pravem katoliškem duhu otrok izrežati, ker se števalo popolnem nevernih, popačenih učiteljev množi. tedaj se pa veljaki prav hudo zareže! „kaj še, ali ne sedi župnik ali katehet v krajnem in okrajnem šolskem svetovalstvu? da, celo v deželnem šolskem svetu tiči zastopnik cerkve in zamore v vseh šolskih zadevah dotične stvari sprejemati „zur Kenntniss“. Ali če župniki tožijo, kako se njim dohodki po mestni gospodski krhajo skoro pri vsakem polaganju fasijona, kako nekteri več let čakajo na redno izplačevanje doklade iz verskega fonda, se to nekterim prav nerazumljivo dozdeva. Pravijo: „Čemu pa imamo Stremayerjeve groše? Sezite po njih in mir vam bodi.“ A miru vendar ni, namreč od strani naših državno-cerkvenih prijateljev. (?) Ravno sedaj je fara Vajnik pri Celji razpisana, čije čisti dohodki so nastavljeni na 608 gld. 87 kr. Ali razpisuje priklenjena nesrečna kljuka: „naslednik bo moral iz ove svote odstopivšemu župniku plačevati penzijo letnih 210 gld. Nasledniku ostane tedaj le 398 gld. 87 kr. No, konjski hlapec v Mariboru ima po 12 gld. na mesec tedaj 124 gld. gotovih denarjev, zraven pa še hrano, pranje, vsakdanjo in svetenjo obleko, stroškov pa skoro nobenih. Vojniški župnik pa ima preskrbeti 2 kaplana, mora imeti celo gospodarstvo in posle, plačuje veliko več dače, kakor drugi posestniki, ker ima zraven navadnih dač še plačevati: davšinske namestnine (Gebühren-Aequivalent), doneska za verski fond in za semenišče. Vrh tega ima župnik naloženih še mnogo osebni stroškov. Za živo glavo! kako hoče tukaj s 398 gld. izhajati in kaj zamore na dalej storiti za blage namene? Kako hoče v vinogradu Gospodovem veselo delati, če ga skrbi za vsakdanji kruh toliko tlačijo? Res, prav je djal nekdo: „Sedaj je hudo župnik biti, najbolje še je ali škof postati ali pa kaplan ostati pri pridnih ljudeh, ki dajajo prostovoljno bernjo.

No, in kaj nam pomaga novo državno cerkvenstvo in vse pokorenje, ktero mu žrtvu-jemo? Toda mir in pokoj naj bode! At interim in servitutum ruere senatus populusque!

Domače novice.

V Ljubljani, 13. julija.

(O ljubljanskem škofu dr. J. Pogačarju) se nam poroča iz gotovega vira, da ima še le prihodnji četrtek kanonični proces pri nunciju papeževem na Dunaju vzlasti zato, ker novi

za ogersko Stolnobeligrad (Stuhlweissenburg) odmenjeni škof Dulanski ne more prej dospeti tje, nuncij pa želi, da bi oba ob enem storila obljubo.

(Mil. knez in škof dr. Jernej Vidmar) so v soboto ob 5. uri popoldne od Ljubljane vzeli slovó. Stolni kapitel pa duhovščina se je bila v škofijski veži zbrala, da bi se še enkrat od bivšega svojega višjega pastirja poslovila. Tudi priprostega ljudstva je bilo še precej prišlo, in bi se bilo gotovo še obilnejši zbralo, da bi se ne bila malo poprej ulila strašanska ploha in da bi bili ljudje vedeli, kdaj se knez-škof odpeljejo. Zastonj smo pa med pričujočimi iskali tistih ljudi, ki so po vsej sili knezoškofa prištevali k svoji stranki, da-si imajo sicer navado pri odhodu častno spremljevati najobskurnejši ljudi. Niti od c. k., niti od mestnih in deželnih vradov žive duše ni bilo videti pri odhodu kneza in škofa, ki so si ves čas po vsi moči prizadevali z njimi v lepem miru in zastopnosti živeti in so se bili še pred odhodom svojim osebno poslovili pri načelnikih. Če mil. knez in škof že prej niso dobro poznali teh ljudi, ki se prilizujejo, dokler jim kaže, imeli so priliko spoznati jih pri odhodu svojem in prepričati se, da najzvestejši in najodkritosrčnejši njihovi prijatli so bili ravno tisti, katerih vdanost in zvestoba se je vedno natolcevala. V Kranji so bili prav slovesno sprejeti.

(Konec nevercev.) „Nekteri bralci pomnijo še gotovo, kako je l. 1873 po časnikih krožila novica, da je na viši realki v 7. razredu v Celovcu 8 dijakov razglasilo, da so brezkonfesijni ali brezverski. Vsak misleč človek je tedaj strepetal nad takim cvetom novošegnega šolstva; a zdaj pogledjmo, kak sad dozoreva iz onega cveta. Ravno beremo v novinah, da je v Fürstenfeldu na gorenjem Štajarskem maja meseca ustrelil se v svoji postelji fabriški še le 19letni vradnik Janez Suche. Pred smrtjo svojo je pisal tri liste, enega koj na ondotnega c. kr. fabriškega nadzornika. Zvek in obseg listov spričuje neki o globoki npravni spridenosti in popolni neveri. In kdo je bil ta nesrečnik? Eden izmed onih 8 študentov. Drugi izmed njih se je pred nekoliko meseci v Štajarskem Gradcu obesil na neko drevo; tretji pa je nedavno tudi v Gradcu zamrl izbruhnivši kri iz grla. Tedaj v poldrugem letu sta izmed onih 8 brezkonfesijonalnih študentov dva v 18—19 letih samomorca. Misliš mar, ljubi čitatelj, da taki prigodljej odpro vsaj našim liberalcem oči? Kaj še! Mogoče pa je, da poleg tega kak modrovatelj iz Neverova v vladnem listu učiteljskem v Moravanu jame dokazovati, da verovati je toliko ko nič ne vedeti, da le sanjalci in prazniči ali taškarji so proti naravoznanstvu, in da norsko je le misliti, da je Gospod Bog iz ničesa vstvaril svet in človeka (glej „Moravan“ 4. julija 1874), in dosledno je norsko tudi misliti, da ima neumrljivo dušo in da je dolžan živeti bolje nego — zver.“ Tako piše „Hlas“ v Brnu 7. jul. 1875 št. 54. Prav enak sad novošegne odgoje kaže se tudi pri ženstvu. V graških novinah beremo, da ste pretekli teden 2 dekleti skočili v Muro. Ena izmed njiji bila je učiteljska pripraviteljca, ktera si je neko grajo tako hudo vzela k srcu, da je sama sebe nsmrtila. Kam bomo še prišli?! In vendar se je Štremajerju, oziroma učnemu ministertvu, zdelo odveč dovoliti stroške, da bi učiteljske pripraviteljce imele svojo lastno primerno službo božjo.

(Dijaki godnjaki.) Godnja preskušnja se je na ljubljanski gimnaziji vršila pretekli teden in izvršila dokaj hvalno, kajti izmed 29

osmošolcov (toliko bilo jih je v VIII. razredu letos vseh skupaj!) jo je delalo 23, dobro vzdělalo 10, izvrstno 6; za dva meseca odstavljenih je 5, za celo leto zvržena sta 2. Sploh letošnje osmošolce hvalijo, da so se obnašali in učili dostojno, in nekteri menijo zato, ker niso imeli onega profesorja, kateri obično vzburka šolo, v kateri ima opraviti kaj več. Ta glasoviti profetor, — na pesniških svojih delih se podpisuje Anton Heinrich aus Liebenthal — je neki letos pred svojimi šolarji se ustil, da čez 100 let na Kranjskem ne bo nobenega Slovenca več!!! Radi bi vedeli, ali mu je Bismark to povedal? — Drugi sklenejo po novi vredbi šolsko leto prihodnji četrtek, kakor tudi na realki ter uživajo počitnice do 16. septembra.

(Kako fanatični so nemškutarji) postali vsled vednega zatiranja slovenskega narodnega čutja, kako lepe izgleda nam dajó oni, ki nam bočejo kulturo vcepiti, ali bolje rečeno utepsti, kaže sledeča resnična dogodba. V neki krčmi ljubljanske okolice se snide nekaj uradnikov s svojimi ženami ter po svoji navadi brezozirno udrihajo po vsem, kar je slovensko, in kar je nam Slovencem drago in sveto. V daljnem pogovoru oglasi se neko pritlično, še ne davno iz Beča prišlo revše, in reče: „Eden je že crknil, še eden naj crkne, in potem je konec vsega Slovenstva.“ Njegov pajdaš pa mu odgovori: „Mislim, da bo še dveh drugih treba.“ Na to se zopet prvi odreže: Magari, a to vam povem, vrlo dobro smo se imeli v Beču, ko smo bili po smrti dr. Coste napravili veselico. Trkali smo s čašami in pili na zdravje c..... dr. Coste, da je vse grmelo.“ — V tem slogu šlo je dalje. Rahločutni čitatelj naj nam ne jemlje za zeló, da smo take besede zapisali in naj ne pričakuje, da bi mu poročili še o daljnih pogovorih teh ljudi. Povemo le še to, da krčmar, poštena slovenska duša, nam je zdihovaje rekel: „Žalostno, da v lastni domači zemlji nimamo več domovja!“

(Za kapitelskega vikarja) bil je včeraj od stolnega kapitola izvoljen prečastiti gospod stolni dekan Jožef Zupan.

Razne reči.

— Slavni pisatelj Alban Stolz je pred nekimi dnevi skoro popolnoma oslepil. Pa zdravniki imajo upanje, da ne bo čisto zgubil pogleda.

— Bukvice za sv. leto, na svitlo dane od preč. gosp. stolnega dekana J. Zupana, so pošle. Natisnile so se v novo samo molitve, ter obsegajo bukvice 4 pole, in prodajajo se po 10 kr. Čč. gg. duhovne prosijo gospod stolni dekan, naj jim naznanijo, po koliko bukvic so dozda vzele, ali koliko jih še dalje potrebujejo, ker po primeri sprejetih se jim bode neko število bukvic za ubožne zastonj pridalo, ter se bodo vsakemu poslale po bukvozeu gsp. Šverljugu št. 285; ali pa naj po priložnosti sami po nje pošljejo.

— Umrl je 11. t. m. č. g. Peter Habjan, kaplan v Šmarji. Pogreb je bil danes ob 9. uri dopoldne.

— Kanone in čižmi pri dunajskih in hrvatskih duhovnikih na zgubi. Najdalje so se kanone ohranile v ljubljanski in dunajski škofiji. Pa kardinal Rauscher, kakor se nam piše z Dunaja, se je zarad zmiraj občeneje rabe pantalonov čutil primoranega pantalonom prizanesti in dovoliti jih — je li tiho ali naravnost, ni povedano —. Nadbiškup Mihalovič pa je že lansko leto duhovnikom, želječim odložiti čižme in nadomestiti jih s pantaloní, od-

govoril, da niti ne odobruje njihovega početja a mu tudi ne nasprotuje, marveč dopušča vsacemu duhovniku, kakor mu vest velewa. Gledé na nekdanje strogo tirjanje narodne noše je to velika koncesija, in za — noge imajo duhovniki pravico občne noše povsodi.

— Strela je 9. t. m. udarila v neko hišo na Črnučah ter povzročila ogenj, ki je 4 hiše vpepelil.

— Sirota. Nečlovešk sin je umoril lastna roditelja, očeta in mater. Obsodijo ga k smrti. Koga prašajo, ali ima kaj zoper obsodbo, odgovori: Prosim samo, da se usmilite uboge sirote.

— Kako se obrača plašč po vetru. Francoski časopis „Moniteur“ je Napoleona I. prihod na Francosko marca meseca 1815. leta napovedoval zaporedoma tako-le:

1. Ljudožér je zapustil svoj brlog.
2. Volkodlak iz Korsike je prijadral k predgorju ...
3. Ris je prišel v Gap.
4. Zmaj je prenočil v Grenoblu.
5. Trinog je šel skozi Lyon.
6. Samosilnika so videli šestdeset milj daleč od glavnega mesta.
7. Bonaparte se bliža k nam z velikimi koraki, v Pariz pa ne pride nikdar.
8. Napoleon bo jutri v naših predmesjih.
9. Cesar je prišel v Fontainebleau.
10. Njegovo cesarsko in kraljevsko Veličanstvo je sinoči obhajalo svoj vhod v svoj grad Tuillerieski sredi svojih zvestih podložnikov.

— Milijon v razstavi. Pisatelj Mery oglasil se je nečega jutra pri Rotschildu ter prašal z malomarnim glasom barona: „Gospod baron, bi mi pač hoteli posoditi milijon?“ „Rotschild se nasmeje. „Dovolite, gospod baron, da vas prosim za milijon; jaz ne bom ne denarja proč vzela; samo dobiček si bova delila; jaz dam misel, vi denar.“ „A kakošen dobiček namerjate,“ vpraša bogataš bojazljivo. „Takole;“ odgovori Mery, „na Boulevardu si najameva

prostor, prosiva pri gosposki za dva žendarma na konjih in nekaj stražnikov, ter razstaviva milijon. Jaz poznam Pariz, tisoče bo radovednih vidit milijon; in če nastaviva vhod le na 20 krajcarjev, lep dobiček imela bova v kratkem času.“ Rothschild se je srčno smejal nad to izvirno mislijo ter je povabil pisatelja na zajutrek, a od milijona ni več govoril.

Denarstvene cene. 10. julija.

	Denar.	Blago.
Državni fondii.		
5% avstrijska papirna renta	70.90	71.—
5% renta v srebru	73.20	73.30
Srečke (lozi) 1854. l.	104.50	104.75
„ „ 1860. l., celi.	112.90	113.10
„ „ 1860. l., petinke	117.85	118.25
Premijski listi 1864. l., ...	135.25	135.50
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	—	—
Ogerske po 5%	81.80	82.10
Hrvaške in slavonske po 5%	80.75	80.75
Sedmograške po 5%	79.—	79.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	939.—	941.—
Unionske banke	99.25	100.—
Kreditne akcije	221.25	221.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	800.—	805.—
Anglo-avstr. banke	117.—	117.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	167.—	167.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	111.—	—
„ 50 „ „ „	56.50	—
Budenske „ 40 gld. a. v.	27.75	28.50
Salmove „ 40 „ „ „	36.75	37.25
Palffi-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28.—
St. Genois „ 40 „ „ „	27.50	28.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	21.25	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.75	23.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.23—	5.24—
Napoleons'or	8.87	8.88—
Srebro	100.50	105.60

Naznanilo.

Lanz-eve „ročne mlatilnice“

prve vrste, letos še zboljšane, se dobivajo po nizki ceni in pod jako ugodnimi pogoji pri

P. Skalè-tu

v Ljubljani na Poljanah.

(53—1)

Telegrafične denarne cene 9. julija.

Papirna renta 70.— — Srebrna renta 73.10 — 1860letno državno posojilo 112.70 — Bankine akcije 939. — Kreditne akcije 121.75 — London 111.35 — Srebro 100.50. — Ces. kr. cekini 5.23. — 20Napoleon 8.88.

Listnica opravištva.

Č. g. J. L. župn. v S.: Poslano prejeli ter vpisali vsakemu polovico; Vam za celo leto, sosedu g. Kl. za polovico leta. Srčni odzdrav!

Č. g. J. K. župn. Poslano prejeli in oddali. Za drugo Vas naj ne skrbi, kakor tudi nas ne — tedaj kedar Vam bo priložno. Zarad — j — malo potrpite.

Č. g. J. S., prof. v M.: Če nam blagovolite kraj naznaniti, pride „Sl.“ tudi za Vami, kamor drago.

Č. g. M. Z. f. osk. v P.: Da smo poslano prejeli in oddali, toliko vemo. Mar li dvomite? Za več nismo odgovorni; pri priliki pa znamo že poprašati.

Č. g. D. M. kapl. v Lj. Prav radi!

G. J. L., učit. v Ž.: Da — vse prejeli.

Na prodaj je:

1. Več posodja: a) sodov iz trdega, b) barigelj iz mehkega lesa, z železom obitih in v dobrem stanu. Če se roba skupaj vzame, se utegnejo prvi dobiti po 1 gold. 60 kr., drugi po 70—80 kr. — Tudi nekaj družega pohišja: miz, stolov, dolgih miz za na vrt itd. se dobí po spodobni ceni. (50—3)

2. Njiva na ljubljanskem polji precej unkraj magazinov, 1 kos skupaj do 5 oral (johov) s kozolcem 8 štantov — vse skup za kakih 2500 gold.

3. Travnik na Brezovici, kateri je od Škandrovega zemljišča, pri stražnici (vahtnici), kjer gre železnica preko, — za kakih 1100 gld. Če bi bila precej gotova plača, morebiti še kaj manj.

Kdor želi pod roko kaj teh reči kupiti, zvé bolj natanko na

št. peterskem predmestji hš.-št. 90.

Pri Dunajski razstavi leta 1873 2 medaliji za napredek za 8 zvonov s skupno težo 300 centov vlitih za votivno cerkev na Dunaji in razstavljenih.

Ces. kralj.

dvorna livarna za zvonove in metale Ignacija Hilzerja & sinov

(8—7)

v Dunajskem Novem mestu

(Ignac Hilzer & Sohn in Wiener-Neustadt.)

se priporoča za naročevanje

zvonov vsake teže in vsakega glasa

ter tudi za vsake harmonični akord naročenega zvonovja (več zvonov) se daje poročstvo. Zvonovom se pridaja tudi vsa druga oprava, jarmi iz lesa ali železja po najboljši in najnovejši šegi narejeni, tako da se veliki in težki zvonovi prav lahko gonijo, ker teko po zobeh na novo iznajden način; tudi se lahko presučejo, kedar koli treba, brez posebne naprave, tako da zvonovi dalje trpe in mnogo lepši pojo.

Naročila se izgotovljajo natančno in po ceni.

Zarad plače so vgodni pogoji.

Kar ta livarna obstoji, 33 let, je vtila 2930 večih zvonov, ki so tehtali 12800 centov.

izdelke iz vlitiga metala.

Tudi se zvonovi tako vredijo, da se pri zvonjenji vsi lepo vjemajo in kembli drug za drugim v lepem redu bijejo. Za tako vredenje je iznašla talivarna novo sistemo, po kateri vsak novo opravljene zvon, pa tudi vse zvonove v zvoniku en sam človek v kakih urah po zelo priprosti napravi brez vsah stroškov tako vrediti more, da zvonovi enako hitreje ali bolj počasi teko. Ta naprava se da posebno vgodno napraviti pri jarnih iz železa skovanih ki teko na okroglih zobeh po lastni e. k. izključljivo priv. iznajdbi.

Eksekutivne dražbe.

16. julija. 3. Jan. Furlan-ovo iz Slapa (1190 gl.) v Ipavi. — 2. Rotije Judnič eve iz Kloštra (1200 gl.) v Metliki. — 2. And. Žele-jevo iz Selc (1140 gl.), — 2. Fr. Dovgan-ovo z Gornje Košane (3500 gl.), — 2. Anton Čepir-ovo s Kala (690 gl.), — 2. Pavel Kranje-ovo iz Čepnega in Tone Jankovič-ovo iz Donje Košane (525 gl.), — 2. Tomaž Žele-jevo s Trnja (1551 gl.), vse v Postojni. — 2. Urše Jejič-ove iz Ustja (465 gl.) v Ipavi. — 2. Neže Švigel-jeve iz Dolenje Radulje (10 gl.), — 2. Jan. Butara-vo iz Cirkelj (623 gl.), obe v Krškem. — 2. Jurij Lončar-jevo iz Cerknice (505 gl.) v Planini. — 2. Marije Belan-ove z Vrha (415 gl.) v Kočevji.

17. jul. 3. Jan. Tekovc-ovo iz Dvorske vasi (845 gl.), — 3. France Kraljič eve iz Malega ločnika (920 gl.), obe v Lašičah. — 2. Matej Benkovo iz Verbljenja (1735 gl.), — 2. Jernej Kavčič-ovo iz Medvod, obe v Ljubljani. — 2. Jan. Zdravljivič ovo iz Bojanje vasi (2455 gl.) v Metliki.